

Slunce vykouklo na pár minut zpod mraků a v malém prostoru kabiny, kde se tísnilo asi čtyřicet lidí, všichni v teplých šatech, se udělalo tak horko, že Robert už začal málem podřimovat a nevěnoval pozornost hlasům, které všude kolem něho hovořily francouzsky, italsky, anglicky, švýcarskou i říšskou němčinou. Líbilo se mu na tomhle improvizovaném soustředění nejrůznějších jazyků. Byla to jedna z příčin, proč jezdil na lyže do Švýcarska pokaždé, jakmile se mohl uvolnit ze zaměstnání. Ve zjitřených dobách, jež svět právě prožíval, jako by vycházel paprsek naděje z tohoto mnohojazyčného sboru lidí, kteří se navzájem neohrožovali, ale usmívali se na cizince a shromáždili se v těchto oslnivě bílých kopcích pouze pro nevinné potěšení ze slunce a sněhu.

Pocit všeobecné srdečnosti, který Robert zakoušel při těchto pobytech, umocňovala i skutečnost, že většina lidí na lanovkách a sjezdovkách mu připadala víceméně povědomá. Lyžaři tvoří jakýsi volný mezinárodní klub a každý rok se v Megève, v Davosu, v St. Antonu a Val-d'Isère objevují stejné tváře, takže po určité době má člověk dojem, že téměř všechny lidi na horách zná. Bylo tam několik Američanů, s nimiž se Robert už setkal ve Stowe a sem přiletěli se zvláštní lyžařskou výpravou, pořádanou společností Swiss Air za zvýhodněnou cenu. Američané byli mladí a plní nadšení, Evropu navštívili poprvé v životě a všechno si poněkud hlučně pochvalovali – Alpy, jídlo, sníh, počasí, líbili se jim venkované v modrých halenách, elegantně oblečené

lyžařky i zdatní a pohlední instruktoři. Vesničané je měli rádi, protože se tak nepokrytě ze všeho radovali. Kromě toho rozdávali štědře spropitné v americkém stylu a velice roztomile, aspoň podle názoru Švýcarů, přehlíželi fakt, že v každém účtu, který jim byl předložen, je už započítána patnáctiprocentní přírážka za obsluhu. Dvě z dívek byly velmi půvabné a svou svěžestí připomínaly nejhezčí děvčata ze studentských plesů a jeden z mládenců, vyčouhlý chlapec z Filadelfie, dobrovolný vůdce celé skupiny, byl skvělý lyžař, který sjížděl svahy v čele ostatních a pomáhal nemo-
torům, když se dostali do nesnází.

Tento mladík z Filadelfie stál teď vedle Roberta, a když se kabina vyhoupla vysoko nad srázná zasněžená úbočí hory, zeptal se ho: „Vy jste tu lyžoval už dřív, vidíte?“

„Ano,“ odpověděl Robert. „Několikrát.“

„Která sjezdovka je v tuhle denní dobu nejsjízdnější?“ zeptal se mladík. Měl táhlou, zpěvavou intonaci absolventa dobré novoanglické školy, jakou Evropané s oblibou napodobují, když chtějí zesměšňovat Američany z vyšších společenských vrstev.

„Dneska jsou všechny dobré,“ řekl Robert.

„Co je to za sjezdovku, kterou všichni tak vychvalují?“ zeptal se chlapec. „Ten – ten Kaiser a něco.“

„Kaisergarten,“ doplnil Robert. „To je ta první mulda napravo, když vyjdete nahoře ze stanice lanovky.“

„Je obtížná?“ zeptal se hoch.

„No, pro začátečníky není,“ řekl Robert.

„Viděl jste už tu mou partu na lyžích, ne?“ Chlapec pokývl směrem ke svým přátelům. „Myslíte, že to zvládnou?“

„No, víte,“ řekl Robert pochybovačně, „je tam asi v polovičce takový příkrý úzký padák plný boulí a pak tam máte pár míst, kde není radno upadnout, protože pak letíte třeba až dolů a nemůžete se zastavit.“

„Ale co, já to s nimi zkusím,“ řekl chlapec z Filadelfie. „Zocelí to jejich charaktery. Chlapci a děvčata,“ řekl hlasitěji, „zbabělci zůstanou nahoře a dají si oběd. Hrdinové půjdou se mnou. Sjedeme do Kaisergarten...“

„Francisi,“ ozvala se jedna hezká dívka, „ty sis, se mi zdá, vzal do hlavy, že mě tady v těch kopcích připravíš o život.“

„Tak zlé to zase není,“ odpověděl Robert a usmál se na dívku, aby jí dodal odvahy.

„Poslyšte,“ řekla dívka a se zájmem pohlédla na Roberta, „neviděla jsem vás už někde?“

„Včera na téhle lanovce,“ potvrdil Robert.

„Ne,“ zavrtěla dívka hlavou. Měla černou huňatou beraničku a vypadala jak bubenice ze středoškolské kapely, která si hraje na Annu Kareninovou. „Muselo to být už dřív než včera. Někde jinde.“

„Viděl jsem vás v Stowe,“ přiznal Robert. „O Vánocích.“

„A tak je to,“ řekla. „Koukala jsem se na vás, když jste lyžoval. Pánové, vy to ale umíte mydlit.“

Mac se nahlas rozesmál tomu přiléhavému označení Robertova stylu.

„Mého přítele si nevsímejte,“ řekl Robert, potěšený dívčíným obdivem. „To je zpučný žoldák, který chce srazit horu na kolena jen hrubou silou.“

„Hele,“ řekla dívka a zatvářila se poněkud zmateně, „co že tak legračně mluvíte? Jste Američan?“

„To jsem,“ odpověděl Robert. „Teď jsem. Ale narodil jsem se ve Francii.“

„Tak proto. Narodil jste se v náručí horských velikanů.“

„Narodil jsem se v Paříži,“ řekl Robert.

„A teď tam žijete?“

„Žiju v New Yorku,“ řekl Robert.

„Jste ženatý?“ zeptala se dívka dychtivě.

„Barbaro,“ ozval se chlapec z Filadelfie, „chovej se slušně.“

„Já jsem tomu pánovi jenom položila prostou, přátelskou otázku,“ ohrazovala se dívka. „Zlobíte se, monsieur?“

„Vůbec ne.“

„Tak co, jste ženatý?“

„Ano,“ řekl Robert.

„Má tři děti,“ doplnil ho Mac úslužně. „Nejstarší bude v příštích volbách kandidovat na prezidenta.“

„Ale mám já to smůlu,“ řekla dívka. „Dala jsem si na tuhle cestu závazek, že se seznámím aspoň s jedním neženatým Francouzem.“

„Nepochybuju, že se vám to podaří,“ řekl Robert.

„Kde je teď vaše žena?“ zeptala se dívka.

„V New Yorku.“

„A je těhotná,“ dodal Mac ještě úslužněji než předtím.

„A to vás takhle pustí do světa lyžovat docela samotného?“ podivila se dívka.

„Ano,“ řekl Robert. „Já jsem vlastně v Evropě za obchodem, a sem jsem si odskočil jen na deset dní.“

„Za jakým obchodem?“ zeptala se dívka.

„Obchoduju s démanty,“ odpověděl Robert. „Kupuju a prodávám démanty.“

„Přesně takového muže jsem si přála potkat,“ řekla dívka. „Aby se brodil po kolena v démantech. Ale neženatého.“

„Barbaro!“ ozval se chlapec z Filadelfie.

„Obchoduju většinou s průmyslovými diamanty. To není tak docela totéž.“

„To by mi nevadilo,“ řekla dívka.

„Barbaro,“ řekl chlapec z Filadelfie, „aspoň předstírej, že jsi dáma.“

„Když už si člověk nesmí od srdce popovídat s krajanem, tak s kýmpak?“ Vyhlédla z nerozbitného okna kabiny. „Pánové,“ řekla. „Tohle je úplně nestvůrná hora. Celá se klepu strachem.“ Otočila se a pozorně si Roberta prohlédla. „Vy vážně vypadáte jako Francouz,“ řekla. „Ohromně fešácky. Víte docela jistě, že jste ženatý?“

„Barbaro,“ hlesl chlapec z Filadelfie zoufale.

Robert se zasmál, i Mac i ostatní Američané se dali do smíchu, i dívka v beranici se usmívala svým taškaricím, potěšena odezvou, kterou vzbudila. Ostatní lidé v kabině, pokud neuměli anglicky, se dobromyslně usmívali jejich veselí, a ačkoli jejich žertům nerozuměli, rádi se dívali, jak se ta mládež baví.

A vtom pronikl k Robertovi skrze smích z těsné blízkosti mužský hlas, který říkal klidně, ale s mrazivým odporem: „Schaut euch diese dummen amerikanischen Gesichter an! Und diese Leute bilden sich ein, sie waren berufen, die Welt zu regieren.“

Robert se naučil německy už v dětství od svého dědečka a babičky, kteří byli Alsané, a rozuměl tomu, co právě uslyšel, ale schválně se neotočil, aby se přesvědčil, kdo to říkal. Rád si namlouval, že léta mladistvé

vznětlivosti má už dlouho za sebou, a jestli nikdo jiný v kabině ta slova neuslyšel nebo jim neporozuměl, Robert sám kvůli tomu rozhodně nevyvolá žádnou nepříjemnost. Je tady proto, aby se bavil, a ani ho nenapadne pouštět se do hádky, ani do ní zavlékat Maca nebo tu mládež. Už dávno se naučil dělat hluchého, když slyšel podobné, nebo dokonce ještě horší řeči. Jestli si nějaký skopčák dovolí říkat: „Podívej se na ty pitomé americké obličejce. A tihle lidé si myslí, že byli vyvolení k tomu, aby vládli světu,“ neznamená to pro nikoho zloha nic a dospělý člověk si toho prostě, pokud možno, vůbec nevšimne. A tak se ani nepodíval, kdo to řekl, protože věděl, že kdyby si toho chlapa prohlédl, už by ho nemohl nechat být. Takto, dokud to je jen anonymní, byť i sebeodpornější hlas, může to celé pustit z hlavy právě tak jako mnoho jiných hrubostí, které od Němců za svého života vyslechl.

Musel však vyvinout značné úsilí, aby se neohlédl, a raději zavřel oči, rozzlobený sám na sebe, že se dal vyvést z míry takovým zlostným žvástem. Až do dnes se jeho dovolená skvěle vydařila a byl by blázen, kdyby si ji nechal zkalit, byť i jen nakrátko, hlasem z davu. Když si člověk vyjede na lyže do Švýcarska, říkal si Robert, musí počítat s tím, že tu potká nějaké Němce. A každým rokem se jich tu teď hemžilo víc a víc, statných, blahobytně vyhlížejících mužů a nerudných ženských s podezíravýma očima, věčně ve střehu, aby je někdo neošidil. Tihle muži i ženy se ve frontách u vleků strkali víc, než bylo zapotřebí, vedeni jakýmsi neosobním sobectvím vlastním jejich rase, naprosto samozřejmým předpokladem, že mají všude přednost. Lyžovali do úpadu, ve velikých skupinách,

jakoby pod vojenským velením. Večer, když odpočívali v barech a hospodách, bylo jejich veselí ještě nesnesitelnější než sveřepá přičinlivost a junkerská arogance, kterou projevovali za dne. Sevřeni v pevné šiky, zrudlí v obličejích vysedávali po hospodách a nalávali do sebe sudy piva, propukali v ohlušivé výbuchy hrubého smíchu a hulákali buršácké pijácké písně. Robert je ještě neslyšel zpívat Píseň Horsta Wessela, ale všiml si, že se už dávno přestali vydávat za Švýcary nebo Rakušany nebo vysvětlovat, že jsou rodilí Alsanané. Zdálo se, že Němci vnesli do lyžařského sportu, který se vyznačuje především individualitou, lehkostí a pohybovým půvabem, prvek stádnosti. Jednou nebo dvakrát, když ho na stanici lanovky pokopali, zmínil se o svém odporu k Němcům Macovi, ale Mac, který vzdor svému dětsky dobráckému vzezření rozhodně nebyl žádný hlupák, řekl: „Ono to chce izolovat je, kamaráde. Jdou člověku na nervy, jen když se vyskytují v houfech. Žiju už tři roky v Německu a našel jsem tam spoustu dobrých chlapů a pár vyloženě senzačních děvčat.“

Robert připouštěl, že Mac může mít pravdu. V hloubi srdce chtěl věřit, že má pravdu. Před válkou a za války ho německý problém pronásledoval tak neodbytně, že uvítal porážku Německa jako své osobní vítězství, jako jakousi promoci na konci studia, jež ho donutilo trávit dlouhá léta řešením jediného nudného mučivého problému. Podařilo se mu přesvědčit sám sebe, že porážka přivedla Němce k rozumu. A tak si oddechl nejen z toho důvodu, že mu už od Němců nehrozilo nebezpečí smrti, ale zároveň se mu téměř stejně ulevilo proto, že už o nich nemusel přemýšlet.

Když bylo po válce, přimlouval se za co nejrychlejší obnovení normálních styků s Němci, což pokládal jednak na rozumnou politiku, jednak za příkaz prosté lidskosti. Pil německé pivo a dokonce si koupil i volkswagen, ale kdyby záleželo na něm, nikdy by nesvolil, aby německá armáda dostala vodíkovou pumu, vzhledem k tomu, že sklon k násilnostem je trvalou součástí německé mentality. Při svém obchodním podnikání přišel jen velmi zřídka do styku s Němci, takže ho německá otázka znepokojovala už jen tady v Graubündenu, v téhle vesnici, kde jejich přítomnost rok od roku bila víc do očí. Ale měl tuhle vesnici rád a přičilo se mu pomyslení, že by se měl vzdát své každoroční dovolené jen kvůli té záplavě aut s mnichovskými a düsseldorfskými poznávacími značkami. Snad bych sem měl příští rok přijet v jinou dobu, pomyslel si, už v lednu místo koncem února. Konec února a začátek března je německá sezona, slunce víc hřeje a světlo je až do šesti večer. Němci slunce přímo hltali, rozvalovali se na všech svazích po pás svlečení, vysedávali na skalách, pojídali obložené chleby a chamtivě vstřebávali každý vzácný sluneční paprsek. Zdálo by se, že přišli ze země, která je ustavičně zahalena v mlze, podobně jako planeta Venuše, a že musí za těch pár krátkých dní dovolené do sebe vsát co nejvíc jasu a života, aby mohli snášet drsné a pochmurné ovzduší své domoviny a chování ostatních obyvatel Venuše po zbytek roku.

Robert se musel sám usmát téhle své blahovolné úvaze a hned pocítil větší sympatie ke všem lidem kolem sebe. Možná že kdybych byl svobodný, našel bych si děvče z Bavorska, zamiloval bych se do ní a tím by se všechno zkrátka a dobře vyřešilo.

„Varuju tě, Francisi,“ řekla dívka v beraničce, „jestli mě na téhle hoře připravíš o život, počítej s tím, že tři študáci z Yalu se pustí po tvých stopách a budou tě pronásledovat až na konec světa.“

A vtom uslyšel Robert toho Němce znovu: „Warum haben die Amerikaner nicht genügend Verstand,“ řekl hlas tiše, ale zřetelně blízko něho čistou německou výslovností, beze stopy curyšského nebo jiného švýcarského nářečí, „ihre dummen kleinen Nutten zu Hause zu lassen, wo sie hingehören?“

Teď už bylo Robertovi jasné, že se neudrží a podívá se na něho, že musí něco podniknout. Nejdříve pohlédl na Maca, aby viděl, zda to Mac, který rozuměl trochu německy, uslyšel. Mac byl habán, až strach, a třebaže měl tak mírnou a dobráckou povahu, jistě by toho muže zmlátil, kdyby slyšel, že řekl: „Proč nemají ti Američani tolik rozumu, aby nechali ty své pitomé kurvičky doma, kde je jejich místo?“ Ale Mac se ještě stále blaženě culil na contessu. Zaplat pámbu za to, řekl si Robert s úlevou. Švýcarská policie netrpí žádné rvačky, ať už byly vyprovokovány čímkoli, a kdyby se Mac opravdu rozběsnil, udělal by z lanovky kůlničku na dříví a nejspíš by skončil ve vězení. Pro amerického aktivního důstojníka, který sloužil ve Frankfurtu, by taková výtržnost mohla mít velmi neblahé následky. Mně se nemůže stát nic horšího, než že si pobudu pár hodin v šatlavě a soudce mi udělí důtku, že zneužívám švýcarského pohostinství, pomyslel si Robert a otočil se, aby se podíval na toho Němce.

Téměř automaticky se rozhodl, že až vyjedou nahoru, půjde za tím mužem a klidně mu řekne, že porozuměl tomu, co o Američanech v lanovce říkal, a pak

mu zkrátka jednu vrazí. Doufám jen, pomyslel si Robert, že ten zatracený chlap není žádný obr.

Robertovi chvíli trvalo, než vyslídil svou budoucí oběť. Za tou Italkou stál zády k němu jakýsi dlouhán a ten hlas přicházel z toho místa. Protože kabina byla tak přečpaná, mohl Robert zahlédnout jen jeho hlavu a ramena, svalnatá a silná pod černou bundou. Na hlavě měl ten člověk bílou čepici, jakou nosili za války němečtí vojáci v Africe. Vedle něho stála zavalitá žena s ostrými rysy, která s ním šeptem hovořila, příliš tiše, aby Robert mohl pochytit, co říká. Pak jí ten muž odpověděl řezavou němčinou: „Je mi úplně jedno, jestli rozumějí, co říkám. Jen ať to vědí,“ a Robert poznal, že našel, koho hledal.

[ukázka z povídky OBYVATELÉ VENUŠE]